

t magyar író
Pallai Endre
girtam, bere-
tadom az öz-

n adakozott:
frt., Mocsáry
r. — A már
együtt 322

ak: Szluha

a a »Nemzet«

kegyes ada-
ó bácsi.

atott adomá-
ében kaptam.
nemes szívü
T. szerkesztő
tot, a szegény
iz frtot pedig
illető helyre
unokaöcsém:
zegyűjtött kis
jthetetlen kis
anult olvasni.
tisztelője volt
leste minden
ás, ha a ked-
lig nem volt
m olvashatta
órával is azt
is Lap», mert
beszélésnek a
an a Lap, de
al felizgassuk
n halál félig
szkeségünkre
te, hogy ha
Forgó bácsi-
kra. Azért is
ezett összeget
tes szerkesztő
us 7. Kovács

enaum-épület.
szv. társulat.

A RIGÓ BARÁTJA. (Lásd a 44. lapon.)

XXVII. kötet, 3. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1884. július 20-án.

ÉVIKE TÖRTÉNETE.

— Elbeszélés. —

(Folytatása.)

MÁSNAP volt az Évike anyja temetése. Csak hárman mentek a koporsó után: Évike, Kövesné és Kata néni. Évike nem tudta, mi történik, nem mondták meg neki, hogy abban az egyszerű fekete koporsóban az ő édes jó mamája fekszik, akit soha sem fog többé látni. A temetés után egy hivatalnok irást adott Kövesnének, mely bizonyította, hogy az az ismeretlen nő, kinek nevét nem tudják bizonyosan, de a kit ez az Évike nevű kis leány a mamájának nevezett, meghalt. Kövesné eltette az irást s melléje egy hajfürtöt az elhunytól és még egy papírra leírta pontosan, milyen volt a meghalt idegen nő, milyen volt a rubája; fölírta gondosan a napot is, mikor mindez történt s aztán eltette a csomagot a szekrénybe.

— Ki tudja, nem veheti-e a kicsike valamikor hasznát? Ilyen jelekből majd ráimerhetnek, ha egyszer talán keresni fogják.

Hogy valamikor fog-e történni, arra nem igen számított s el volt tökéelve, hogy megtartja a szegény elhagyott gyermeket, kit Lujza véletlen játéka és ötlete hozott a házba.

Évike pár napig még kérezkedett mamájához, de azután elhallgatott ezzel, mert az ilyen piczi gyermek hamar felejt. A kicsike napról-napra vidámabb, csacsogóbb lett s a mint új otthonában megismerkedett, lassanként olyan dolgokat is mondott, melyeket nem látszott tudni, mikor egyenesen kérdezték tőle. Ha látott valamit,

a mi régi lakására, szüleire emlékeztette, azonnal csevegni kezdett arról.

Egyszer a Lujza irásfüzetében egymás mellé írva látta e betűket: *E. É.*

— Erdei Évike, ugy-e, Lujza? mondá hirtelen.

— Hogyan? És ki az?

— Az én vagyok, mamácska mondta, mutatta. Mikor jön meg mamácska?

— Majd megjön... talán esztendőre.

Kövesné most már lassankint mind nagyobb időt mondott, hogy Évike ne várja vissza a mamát. Most azonban még kevésbbé akarta erről beszélni, hanem szeretett volna Évikétől megtudni valamit az apjáról. Háttha jut valami az eszébe a kis leánynak.

— Mondd csak, kicsikém, az atyádat is Erdeinek hívták? kérdé.

Évike zavartan bámult.

— Azt nem tudom... apa... hát ő apa volt.

A kicsi leánykának véletlenül ötlött eszébe a név, melyet otthon egykor sokat hallott; de még sokkal kisebb volt, hogysen tisztán tudja, mit is jelent az a név és hogy a gyermek az apa nevét viseli. Kövesné azonban azt a keveset is, a mit Évike néha ekkép elcsacsogott, fölírta és oda tette a többi irásokhoz.

— Nem sok, de még is valami, egykor talán hasznát veszi, mondá Kata néni.

Mert a jó Kata néni most mindennapos vendég volt a boltosnénál; úgy megszerette Évikét, hogy nem lehetett meg nélküle. És mert egyebet nem tehetett a szegény elhagyott gyermekért, legalább varrogatott reá, összeigazgatta ruhácskáit és öröme telt benne, hogy

valamivel jávára lehetett. E mellett pedig folyton unszolta Kövesnét, hogy mégis csak keresni, kutatni kellene a kis leány atyját.

— Már én csak azt mondom, hogy az az ember, a ki akkor ott volt a vendéglőben Évikével és a mamájával, az a kis leány apja volt, szólt Kata néni.

— Meglehet, meglehet, szólt Kövesné elgondolkozva. De hát lássa, Kata néni, én mégsem hiszem. Mert az már csak gonosz apa volna, a ki úgy elhagyja a beteg nejét és kicsike gyermekét.

— Hm, ez csakugyan furcsa dolog... de hátha mégis volt valami oka, hogy elutazzék? Elment és még az nap meghalt a szegény asszony.

— Igen ám, de az az ember azóta nem jött vissza, nem is kérdezősködött, még csak levelet sem irt. Tehát világos, hogy egy cseppet sem törődik azokkal, a kiket elhagyott. És így, ha csakugyan atyja Évikének, nagyon szívtelen, gonosz ember.

Már erre Kata néni sem tudott felelni. Ő sem tudta magának sehogy megmagyarázni ezt a dolgot, de azért csak megmaradt a mellett, hogy nem kellene abba hagyni a keresést. Egyszer Kövesné el is ment a rendőri hivatalba, de ott csak azt mondták neki, hogy országszerte kerestették azt az embert, hanem mindhiába, nincs annak sehol nyoma sem.

— No lássa, Kata néni, igazam volt. Nem akadunk soha nyomára a kis leány apjának; már látom, hogy Évike végkép nálam marad.

— Én meg azt látom, hogy tulajdon-

képen nem haragszik ezért, sőt titokban éppen ezt kívánja.

Kövesné nem felelt, de látszott az arcán, hogy Kata néni körülbelől kitálta az igazat. Ha nem úgy lett volna, bizonyosan nem tűri oly nyugodtan azt a nagy zenebonát, mely a szomszéd szobából hallatszott, hol Lujza, Évike meg a czieza vig játékban kergetőztek, nagy zajjal döntögetve föl a székeket. Kövesné mosolyogva szólt be:

— Gyerekek, összetöritek a székeket! Mit csináltok?

— Vadászatot tartunk... a czieza a nyul, mi vagyunk a vadászok.

— Jól van, szólt, csak be ne törjétek az orrotokat, sem a tükröt.

— Még nincs semmi baja a tükörnek, kedves mama, szólt Lujza.

— Sem az én orromnak, kedves mama, tevé hozzá Évike.

És lassanként megszokta Évike, hogy mamának tekintse nevelő-anyját.

Tul a tengeren pedig Erdei messze, idegen földön gyászban járt, mert halottnak vélte nemcsak nejét, hanem kis leányát is. Várta őket, várta sokáig, mindig kiment a kikötőbe, mikor hajó érkezett, de csak nem jöttek. Nagy nyugtalanságában aztán levelet irt, de nem tudta, hová küldje a levelet. Neje bizonyosan nincs már abban a vendéglőben, a hol hagyta. Erdei tehát elküldte a levelet a rendőri hivatalnak, kérve, hogy keressék föl nejét, tudassák, mi történt vele. De a hivatalban az a tisztviselő, ki egykor Évikével és meghalt anyjával foglalkozott, már nem volt ott, mások nem emlékeztek az esetre és egy kis keresés után azt irták vissza,

hogy Erdeiné és leánya itt nincs sehol. Erdei ekkor azt gondolta, hogy neje nagy beteg levén, talán visszatért régi lakóhelyökre, irt tehát oda is, innen pedig azt a választ kapta, hogy oda Erdeiné nem tért vissza. Egyszer aztán olvasta Erdei, hogy egy hajó minden utassal együtt odaveszett a tengerbe, körülbelül épen akkor, mikor az ő nejének és kis leányának kellett volna jönni. Nem volt többé kétsége, hogy az ő kedvesei is odavesztek, azért nem adnak többé hirt magukról. És mig itthon azt beszélték róla, hogy gonosz ember lehet, ő búsán élt ott messze idegen világ-részben, csak a munkában keresve vigasztalást.

Évike pedig évről évre szebben nőtt és fejlődött uj otthonában. Kövesné aszszonyom hiába toldotta meg minduntalan a kis szoknyácskákat, csakhamar megint kurta lett valamennyi, ujat kellett venni. A kis leányt már körülbelül hat évesnek tartották azok, kik fölfogadták, de valósággal már majd hét éves volt. De még hét évesnek is nagyon nagy és erős volt.

Lujza a három év alatt szintén nagyot nőtt és már-már szinte nagy leány lett belőle, magas termetű, sovány, finom arczu és egy kicsit finyáskodó modoru. Kövesné azt akarta, hogy az ő egyetlen egy leánya kitünő nevelt, mivel leány legyen; akármilyen áldozatába került tehát, beadta egy előkelő nevelő-intézetbe. Itt Lujza hamar eltanulta az uri szokásokat, kényeskedést, válogatást. Gazdag növendék társai közt nem érezte igazán jól magát, titokban szinte röstelte, hogy ő csak szerény boltosné leánya; hanem külsőleg igyekezett a többiekkel egyenlő-

nek látszani és ebből az következett, hogy különböző rossz tulajdonságok fejlődtek ki benne. Eddig a kis Éviket igazán szerette, majdnem mint édes testvérét, soha sem gondolt egyébre, mint arra, hogy neki, az idősebbiknek, természetesen védelmezni, pártolni kell a szegény kicsikét. De mikor másoknak elbeszélte Évike történetét s mindenkitől azt hallotta, hogy e kis leány fölfogadásával jó tettet vitt véghez és Évike nagy hálával tartozik iránta, akkor lassanként máskép kezdte a kicsikét tekinteni. Most már nem úgy bánt és nem úgy beszélt vele, mint kis testvérével, hanem mint büszke jóltevő a szegény védenczével; megkivánta, hogy Évike nagy tisztelettel beszéljen hozzá, engedelmeskedjék neki és valamikép ne merje azt hinni, hogy ők ketten egyformák.

Évike igyekezett kedvében járni Lujzának, kit igazán szeretett. Azt érezte, hogy Lujza lassanként nagyot változott, de nem igen tudta magának megmagyarázni, hogy tulajdonképen miben van a különbség. Kövesné mindig a régi maradt, szerette a kis árva leánykát és mikor a szomszédok dicsérték, öröme telt benne.

— Meglássá, kedves szomszédasszony, a gondviselés meg fogja jutalmazni a jóért, a mit a szegény gyermekkel tesz, mondá sokszor Kata néni. Meglássá, ez a leányka szerencsét hoz a házba.

Kövesné hitte is, hogy ugy lesz és vagy két esztendeig valóban volt is oka rá. Mióta Évike ott volt nála, boltjában sokkal több volt a vevő, mint azelőtt. Ez pedig egyszerűen azért történt, mert hire futott a dolognak az egész környéken, mindenki látni akarta a szegény árva

gyermeket, a ki pedig látta, meg is szeretete. Sokan jártak a boltba csak azért, hogy a kedves kicsikével játszogassanak, de ha már ott voltak, hát vásároltak is és Kövesné elégedetten számlálgatta össze a sok szép pénzt.

De hát az emberek mindenhez hozzászoknak, mindenbe beleunnak. Idők multával lassan-lassan megszokta a szomszédság, hogy Évikét is csak úgy tekintse, mint a többi gyermekeket; aztán Évike nagyobbacska is lett, már nem lehetett úgy dédelgetni, mint eleinte. Az ő kedveért bizony már senki sem ment Kövesné asszonyom boltjába vásárolni és megint minden csak úgy volt, mint régen, Évike fölfogadása előtt. De mégsem volt minden úgy. Kövesné azt vette észre, hogy a fogadott leányka eltartása mégis csak teherrel jár; akármilyen kicsike, mégis csak okoz költséget. Nem nagy az a költség, az igaz, de hát a hol kevés a költeni való, ott kicsiny összeg is nagy teher. Két gyermek végre is több, mint egy gyermek. Mikor az esztendő végén Kövesné összeszámította bevételeit és kiadásait, nagy aggodalmára azt találta, hogy egy kis baj van; ha így megy tovább,

a boltocska jövedelme nem lesz elég, adósságot kell csinálni. Az adósság pedig veszedelmes portéka. És mikor összeszámította, mit költött Évikének czipőire, ruháskáira s más szükséges holmira, hát úgy találta, hogy épen ennyivel adott ki az éven át többet, mint a hogy jövedelme megengedte volna. Tehát valósággal Évike miatt van a baj.

— Szegény gyermek, ő nem tudja, nem is tehet róla, szökött Kövesné, ki szerette a kicsikét. Ezentul majd jobban gazdálkodom, így aztán megélünk.

De azt a szép szándékot, hogy majd még jobban fog takarékoskodni, nehéz volt végre is hajtani, mert épen ekkor ment Lujza a drága nevelőintézetbe. Kata néni csak rázogatta a fejét, mintha azt

RÓKA KOMA. (Lásd a 45. lapon.)

akarta volna mondani, hogy nem ilyen szegény embereknek való dolog az, járjon a leány iskolába, mint más gyermek, tanulhat eleget; de Kövesné, ha effélet említettek is előtte, azt mondta, hogy az ő leánya különb ám a többinél, azt akarja, hogy úgy legyen nevelve, mint akár valami uri kisasszony.

Mikor Lujza elkerült a háztól, ugyancsak örült Kövesné, hogy ott van a

kis Évike. Mert bár Évike még kicsi volt, már ügyesen tudott sok mindenfélét végezni a házban, rendben tartotta a szobákat, segített a konyhában, sőt már a boltban is hasznát lehetett venni, tudott banni a mérleggel, azt is tudta, mi az ára a portékának és Kövesné itt már rábizhatta a dolog egy részét.

— Egy-két év mulva egészen jó hasznát fogom venni a boltban, szolt Kövesné egy napon Kata nénihez.

De a jó asszonynak ez sem volt kedvére és így felelt:

— Az nagyon szép, de hát én azt hiszem, ideje volna, hogy Évike iskolába járjon. Hiszen még olvasni sem tud.

— No bizony, szolt Kövesné kissé boszusan. Majd megtanulja, ráér. Szükségem van rá itthon és talán csak nem fogok egymagam vesződni csupán azért, hogy ő olvasni tudjon. Aztán itthon is tanulhat valamit, legalább kötni és varrni.

Évike csakugyan épen ekkor is ott ült és valami durva zsákvászon összevarrásával kinlódott.

— Majd elküldöm iskolába, szolt Kövesné, ha majd Lujza hazakerül a nevelő-intézetből. Alig győzöm azt is fizetni, a mibe a saját leányom kerül, a bolt egy idő óta nem nagyon jövedelmez. Azután tudja, Kata néni, hogy én ennek a kis leánynak tulajdonképen nem tartozom semmivel, megköszönheti, hogy eltartom.

Kata néni majdnem fölpattant haragjában, aztán szerette volna betönni az Évike füleit, hogy ne hallja Kövesné bántó szavait. De Évike hallotta és csodálkozva is, szomoruan is pillantott fel nevelő anyjára. Ugy látszott, mintha már többször

is hallott volna ilyenforma szavakat és szerette volna, ha megmagyarázzák neki, mert nem értette. Szólani azonban nem mert, csak folytatta varrását, míg Kata néni tovább vitatkozott, hogy a gyermeknek tanulni kell.

— Persze hogy kell, felelé Kövesné. Nem is mondom, hogy nem fogom iskolába járatni, de majd csak akkor, ha tehetem. Azt csak nem kívánhatják tőlem, hogy még többet költsek rá, mikor utoljára is csak kegyelemből tartom. Majd ha Lujza ismét itthon lesz, eljárhat iskolába Évike. Addig már bizony csak hasznát akarom venni, hiszen különben ki sem mozdulhatnék a házból. Évike már most is eléggé ügyes, még a boltot is rábizhatom egy-egy kis időre.

(Folytatása következik.)

N A G Y D I S Z.

(Képpel a 40. lapon.)

*Jó Ilonkám, asszonykám,
Szalagos diszt mért adsz rám?
Meleg van ma ugyancsak —
Itt van már a kutyanap!*

A KŐVÁGÓ KIVÁNSÁGAI.

— Japáni mese. —

HOL VOLT, hol nem volt, egyszer valahol volt egy szegény ember. Azzal kereste a kenyerét, hogy egy nagy sziklából köveket fejtett, melyekből aztán házakat építettek. Nebéz munka volt, szükön is fizették, de a szegény ember azért meg volt elégedve a sorsával.

Egyszer, a mint este haza ment a munkából, találkozott ismerősökkel és a

mint elbeszélte, hol és mit dolgozik, egyik azt kérdezte:

— Hát azt a hatalmas szellemet nem láttad még, a ki ott lakik abban a sziklában?

— Szellemet? Még a hírét sem hallottam.

— Már pedig az ott lakik és azt mondják, hogy ha valakit megszeret, annak minden kívánságát teljesíti.

— Nem hiszem én azt, felelte a szegény ember.

Azt felelte, de azért mégis csak járt a fejében az a gondolat, milyen jó volna, ha egyszer az a hatalmas szellem reá is gondolna. Mikor hazaért kis kunyhójába, nem volt többé olyan elégedett, mint máskor. Szüknek, szegényesnek találta, eszébe jutott százféle dolog, a mi jó volna, ha volna és egyszerű vacsoráját sem ette oly jóízűen, mint máskor. Mivel azonban egész napi munkájától fáradt volt, csakhamar lefeküdt és elaludt.

Másnap megint csak el kellett mennie a nehéz munkára, félig-meddig ki is verte a fejéből, a mit a szellemről beszéltek és dolgozott szorgalmasan egész nap. Este azonban, mikor befejezte munkáját, felsóhajtott:

— Mégis csak szép dolog volna, ha most nem olyan rongyos kunyhóba kellene haza mennem, hanem szép uri házba, a hol kényelem, jó vacsora várna reám.

— Legyen a kívánságod szerint! hangzott tompa, mély hangon a szikla mélyéből.

A szegény ember megdöbbenve nézett körül, de nem látott semmit. Azt hitte, csak álmodott; de mikor haza ért, kuny-

hója helyén gyönyörű uri házat talált, szolgák nagy alázatossággal kérdezték parancsát s olyan pompás vacsorát találtak eléje, hogy eddig álmodni is alig mert volna ilyenről.

— Már ezt szeretem, így már elégedetten fogok élni, gondolá.

Meg is volt elégedve egy kis ideig, de bizony nem sokáig. Mikor már beleszokott a jólétbe és kényelembe, az jutott eszébe, hogy ez mind szép és jó dolog ugyan, de mások e mellett még hatalmasok is, leghatalmasabb pedig a császár, a kinek mindenki engedelmeskedik.

— A többi mind semmit sem ér, sohajtá. Ugy lehetnék csak igazán boldog, ha én volnék a császár.

— Legyen a kívánságod szerint, szólt ismét valaki láthatatlanul.

És császár lett. Aranytól, kristálytól ragyogó palotában lakott, az ország legnagyobb urai földig hajolva lesték parancsait s a mit csak gondolt, minden teljesedett. Tehetett jót, rosszat, a mit akart, nem kellett számolnia senkinek.

— Így már meg lehetek elégedve, szólt egyszer magában. Hatalmasabb nincsen senki nálamnál.

De épen mikor ezt mondta, le kellett törölnie az izzadtságot homlokáról, mert épen a nyár kezdődött. Hiába menekült fényes termeibe, ott is tikkasztó volt a levegő; legfeljebb a pinczében volt kissé hűvösebb. Másnap pedig még melegebb volt és azután napról-napra még inkább, a mint a nyár derekához értek.

— Mi haszna vagyok a leghatalmasabb ember! sohajtá. A nap erejével szemben csak olyan tehetetlen, törpe vagyok,

mint az utolsó koldus. Ez a földi hatalom mind nem ér semmit, csak a nap, a tüzes, ragyogó nap az igazán hatalmas. Oh, nap szeretnék lenni!

— Legyen a kívánságod szerint, hangzott ismét a titkos szöveget.

És lett ragyogó, tüzes sugarat szóró nap, fönt a magas égbolton tündökölt és gyönyörűsége telt mérhetetlen erejében és hatalmában. Tőle kapott meleget a föld, ő érlelte meg a vetést, gyümölcsöt, és ő változtatta nappallá a sötét éjszakát. Most

NAGY DISZ. (Lásd a 38. lapon.)

már csakugyan azt hitte, nem kívánhat többé semmit, mikor egy reggel, a mint le akart pillantani a földre, hát nem látott le oda. Sűrű fekete felhő vonult a föld és nap közé, hiába küldte a nap legtüzesebb sugarait, nem bírtak a hatalmas felhőn keresztül törni.

— Oh, hiszen ez a felhő hatalmasabb nálamnál. Mit érnek az én tüzes sugaraim, ha a felhő utjokba áll! Felhő szeretnék inkább lenni!

Ez a kívánsága is teljesült. Mint óriási, sűrű felhő lebegett a nap és föld

(Folytatása a 42. lapon.)

garat szóró
indökölt és
erejében és
get a föld,
öcsöt, és ő
zakát. Most

AZ ÖRÖM ÁRNYAI.

„A szamóczát mind leszedtük?
Mind a fazekunkba tettük.
Nagy vigyázva rejtegettük,
Tő partján ott felejtettük,
Szépen bele is ejtettük!”

Fa ága a szellőben leng,
A faágon kis madár zeng,
Ucczu! Sándor ott van már fent,
De a kis madár elrebbent!...
Sándor gyerek csücsült itt lent.

Sándor el a tőhoz szalad,
Hogy fogjon ott kicsiny halat.
Terka parton áll ez alatt:
„Az lesz még csak a jó falat!”
Zsupsz!.. alatta a part szakad.

almasabb
sugaraim,
szeretnék

lt. Mint
és föld

(Folytatás a 40. laphoz.)

között s hatalmas záporakat bocsátott le a földre. Rettenetes árvizek támadtak, elsöpörve falvakat, városokat, erdőket mindennel, a mi bennök élt. Tetszett a felhőnek e rettentő hatalom s büszkén nézett föl a napra, mely nem birt rajta keresztül törni, majd ismét letekintett a földre, hol minden megsemmisült ő általa. De nem minden, mert egyszerre boszusan szólt:

— Mit látok! Amott egy szikla áll és hiába ostromolja bős erővel a hullám, a szikla csak neveti az árvizet. Tehát a szikla a legerősebb. Oh, akkor hát szikla szeretnék inkább lenni.

Ismét teljesedett kívánsága s mint óriási hatalmas szikla állt ott a földön. Viz hiába ostromolta, villám hiába sujtotta, büszkén állt ott és meg volt elégedve, mert most már senki sem bir vele.

Egyszerre azonban valami tompa kopogást hallott a tövében s egyuttal fájdalomat is, mintha valaki darabonként tördelné szét. És látta, hogy egy szegény, egyszerű, de izmos ember kemény vascsákánnyal ott dolgozik, — köveket fejt a hatalmas sziklából és bir vele.

— Tehát szikla is hiába vagyok, így sem lettem a leghatalmasabb! Az a szegény ember szét fog lassanként tördelni. En is oly szegény kővágó voltam hajdan; inkább szeretnék megint olyan szegény ember lenni.

Beteljesedett ez a kívánsága is és mikor reggel fölbredt, ott feküdt megint szegényes kunyhójában. Nem tudta, álmott-e vagy csakugyan megtörtént az mind vele. De nem sokat törte rajta a

fejét, hanem fölugrott és régi jó kedvével ment dolgára, követ fejteti a szikla oldalán.

Nem kereste többé, kinek van fényesebb, hatalmasabb állása, hanem beérte csöndes, munkás életével és meggyőződött, hogy nincs olyan helyzet, melyből másra ne lehetne kíváncskozni, boldog pedig csak az lehet, kinek megelégedés lakik a szívében.

A RIGÓ BARÁTJA.

(Képpel a czimlapon.)

MILIKE és Ferike a kertben sétáltak, mikor Milike egyszerre megszólalt:

— Nézd csak, Ferike, mi az ott a fa alatt?

— Ugyan mi lehet? . . . mozog! Egy kis madárka!

Csakugyan madárka, még pedig alig pelyhes kis rigófók. Milike gyöngéden kezébe vette, simogatta, Ferike pedig jószíviúleg mondá:

— Itt közel kell lenni a fészeknek, bizonyosan kiesett szegényke.

Keresték, fürkészték és végre meg is találták, de oly magasan, hogy oda semmikép sem juthattak föl.

— Fölkeressük az öreg kertészt, szóljt Ferike. Ó majd hoz létrát és fölviszi a madárkát.

Az öreg kertészre mihamar rátaláltak és elmondták kívánságukat; de az öreg kételkedve rázta a fejét.

— Hiába teszszük vissza, mondá. Alkalmasint úgy lesz a dolog, hogy az öreg madarak nem türték ezt a kicsit a fészekben és kidobták. Ha a kisasszonyka kívánja, visszateszem, de meglássá, holnap

megint ott lesz a földön. Megtörténik néha a madaraknál, hogy egy-egy kicsikét nem akarnak megtűrni a fészekben, mert nem bírják tartani, vagy szűk a fészek.

A kertésznek igaza volt. Másnap reggel a szegény kis rigó megint ott hevert a földön, oly fájdalmasan pislogva és sipitozva, hogy Milikének és Ferikének egészen megesett a szívök rajta. Megint az öreg kertészhez mentek, mert ez volt az ő tanácsadójuk mindenféle bajos kérdésekben. Milike gyöngéden fogta a kis madárkát és kérdezte, mit kell most már vele tenni, ha a fészekben nem maradhat.

— Hát biz' azzal nem lehet egyebet csinálni, mint vagy mindjárt megölni, vagy pedig nagy fáradsággal fölnevelni.

— Oh, bizonyosan felneveljük, kiáltá Ferike. Nagyon fogjuk szeretni, gondját viseljük, jól tartjuk és majd ha megnő, szépen dalol nekünk.

— Ha annyira tudják nevelni, hogy nagyra nő, akkor szabadon kell bocsátani, szólt az öreg kertész. Madárkának kinos a fogság.

— De most mégis csak kalitkába kell zárni, különben megeszi a macska, szólt Milike aggódva. Hiszen még nem tud röpködni.

— Az már igaz. Ott a pajtában van is egy ócska kalitka, tegyük bele abba. Aztán legjobb lesz, ha itt hagyják a kertben, a jó szabad levegőn.

Milike és Ferike siettek a kerti pajtába és megtalálták a kalitkát, amelynek aljára puha füvet raktak s erre helyezték a madárkát.

— Nézd csak Ferike, hogy tátogatja a csőrét. Valjon mit akar?

— Bizonyosan éhes. Hozzunk neki enni valót.

Szaladtak a házba és hoztak kenyérmorzsát. De hiába szórtak a kis rigó elé, nem nyult hozzá.

— Még nagyon kicsi, nem tud maga enni, szólt Milike. Majd én etetem.

De ezt hiába próbálta meg. Betette a morzsát a madárka szájába, a madárka azonban kiejtette. Most már kis védői meg voltak akadva, nem tudták, mitevők legyenek vele. Gondolkozni pedig nem volt már idejük, mert mikor javában tanakodtak, messziről hívta őket a nevelőnő, hogy itt a leczke ideje, be kell menni a szobába.

Este felé megint siettek a madárkához s ez megint csak tátogatta kis csőrét és megint nem ette meg a morzsát. Milike és Ferike pedig hiába törték a fejüket, mi kell hát a kis rigónak, ha enni nem akar. Elhatározták, hogy majd megkérdezik a nevelőnőtől. Aztán kerestek jó helyecskét a kalitka számára, hogy közel legyen. Találtak is egy árnyékos nagy fát, annak tövébe helyezték.

— Itt nagyon jó lesz, még ablakunkból is láthatjuk, szólt Ferike.

Másnap reggel még épen csak hogy megvirradt, mikor Milike fölbredt. Mindjárt a kis rigó jutott eszébe és fölkelte; erre Ferike is fölbredt s kérdé:

— Hova mégy, Milike?

— Csak ide az ablakhoz... megnézem, mit csinál kis madárkánk.

Mindketten oda mentek az ablakhoz s a mint a kalitka felé néztek, valami furcsát láttak.

— Nézd csak, Milike! Nézd csak, mit akar az a vörösbegyü madárka ott a mi kis rigónk mellett?

A kis rigó a kalitka szélén állt és csőrét tátogatva nyujtotta ki fejét a rostély közt. Közel pedig egy kis vörösbegy ugrált és röpködött vigan csicseregve és a fogoly kis madárra pislogatva. Egyszerre abba hagyta az éneket és egészen a kalitka közelébe röppent, mialatt a fogoly rigó hangosan sipitott.

— Nézd, mintha beszélgetnének, szolt Milike. Ha mi most érthetnők, mit beszélnek!

Hogy mit beszéltek, azt bizony senki sem érthette. A vörösbegy nem is időzött ott sokáig, hanem hirtelen felröppent s egy ideig szerte szálldogált, egy-két percre el is tűnt; rövid idő múlva azonban ismét ott termett a kalitka mellett, csakhogy ezuttal nem csicsergett, mert valamit tartott a szájában és odanyujtotta a fogoly rigónak, (Lásd a képet a czimlapon.) mely mohón bekapta.

— Rovart hozott a kis rigónak, szolt Ferike. Nem kenyérmorzsa kell neki, hanem rovar.

— Oh, a kedves kis vörösbegy! szolt Milike gyönyörködve. Megsajnálta a szegény kis árvát. Oh, mennyire szeretem a jó kis vörösbegyet!

Valóban nem lehetett kétség benne, hogy megsajnálta, mert újra elröppült és ismét hozott rovart, melyet a fogoly rigónak adott. Még néhányszor ismételte s a kis rigó végre láthatólag vidámabb lett, utoljára még csiripelni is kezdett.

Meddig tartott az etetés, azt Milike és Ferike nem láthatták, mert bejött a

mama és öltözködniök kellett. De mert már tudták, mi kell a kis rigónak és csak arra voltak kíváncsiak, valjon a vörösbegy fog-e még többször is gondoskodni a fogolyról. Mihelyt szabad idejük volt, rögtön siettek a kertbe, vagy pedig az ablakból leskelődtek. Igen, a kis vörösbegy nem feledkezett meg kis barátjáról, naponként hozott neki bőven kövér rovarokat, úgy hogy mikor Milike és Ferike is vittek neki ilyen csemegét, már csak úgy immelámmal fogadta. Látszott, hogy szivesebben fogadja el a vörösbegytől.

A kis rigó lassanként szépen megtolasodott, megerősödött s a vörösbegy még mindig nem hagyta el, még mindig hordta neki az eledelt; Milike és Ferike szintén sok kövér bogárkát szedtek naponként össze a rigónak, mely ekkép pompásan éldegélt. Egy napon a gyermekek azt veték észre, hogy a kis madár szárnyait csatogtatja és röpülne, ha a szük kalitkában tehetné.

— Ideje, hogy szabadon bocsássuk, szolt Ferike. Most már megél maga is.

Érzékenyen elbucsuztak tőle, kivették a kalitkából, egy bokorra tették s a rigó rövid habozás után elrepült, nem is látták többé.

A kis vörösbegy azonban még több napig nyugtalanul röpkedett a hely körül, hol a kalitka állott. Kétségkívül fogadott fiát kereste és busult eltűnése miatt.

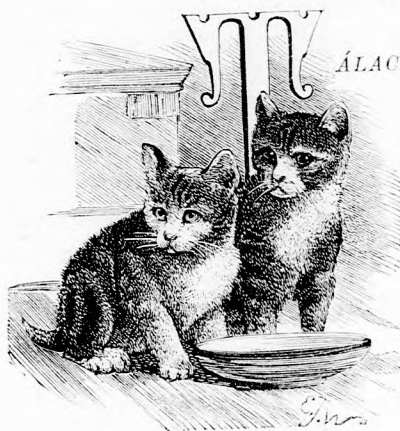
ett. De mert
ónak és csak
a vörösbe-
ndoskodni a
tejök volt, rö-
dig az ablak-
rösbe-
l, naponként
varokat, ugy
ike is vittek
k ugy immel-
y szivesebben

épen megtol-
rösbe-
indig hordta
erike szintén
k naponként
p pompásan
ek az vet-
zárnyait csat-
k kalitkában

on bocsássuk,
el maga is.
k tőle, kivet-
ra tették s a
epült, nem is

an még több
a hely körül,
ívül fogadott
e miatt.

ÉHES CZICZÁK.

ÁLACSKÁMBÓL, hejh,

*Kifogyott a tej!
S ah, még nem lehet
Fognunk egeret!
Asszonykánk, Ilánk,
Ó, gondoldj mi ránk!
Kérésünknek adj helyet,
Hozz még egy kevés tejet! —*

RÓKA KOMÁRÓL.

— Csevegés, képpel a 37. lapon. —

AKÁRMENNYI hibája van is a rókának, az mégis bizonyos, hogy nem olyan gyűlölt, utált állat, mint a többi fenevad. Az igaz, hogy a majoros nem találja kellemes dolognak, mikor a róka éjnek idején látogatást tesz a baromfi-udvaron és elrabolja a legszebb tyukot, csibét; de róka koma e bűnét szinte elfelejtjük, ha eszünkbe jut rendkívüli furfangossága, találékonysága, melylyel sokszor a legveszedelmesebb helyzetből is kimenekül. Épen ezért nem utáljuk annyira, mint az afféle goromba fenevadat, minő a farkas.

Ha épen nagyon védelmezni akarnám róka komát, azt mondhatnám, hogy van neki mentsége, ha betör a tyukok, csibék közé; mert ha kint az erdőn, mezőn nem talál enni valót és az éhség győtri, hát bizony érthető, hogy látogatást tesz a baromfi-udvarban, ámbár tudja, hogy ott veszedelem érheti. Mert annyi esze van ám, hogy ezt nagyon jól tudja.

A róka mindenben, a mit tesz, nagy okosságról ad bizonyosságot. Már a lakását is úgy választja ki, mint neki épen legjobban megfelel. Nem megy messze a rengeteg erdőbe, ahol nagyon messze volna mindentől, de egészen sik vidékre sem; halmos, bokros helyet választ ki, a hol könnyen elbujhat, lesbe állhat és mindenféle veszedelem elől hamar biztos helyre jut. Mély vermet ás magának, hol télen óva van a hidegtől, nyáron pedig bátorságban neveli föl kicsinyeit, de ha szerit teheti, megkíméli magát a lakáskészítés fáradságától és elfoglalja a vermet más állattól, mely ilyen búvóhelyet csinált magának.

Már az ősrégi időkben ismerték, megfigyelték az emberek a róka ravaszságát és a mesékben ép ezért szerepelt a róka már akkor is. A nagy meseíró, Aesop, ki több ezer esztendővel ezelőtt élt, sok gyönyörű kis mesében beszélteti a rókát, hogy bölcs tanúságot adjon nekünk. Bizonyosan olvastátok már ti is e meséket, pl. mikor az elérhetetlen magas-

ban függő szőlőre azt mondja a róka: »nem kell, savanyu«; a róka valóban szereti a jó édes szőlőt. A mesékben róka koma sokszor győz, de sokszor rajta is veszt ravaszkodásával, mikép azt az igazság kívánja; pl. abban a mesében, mikor hízlekedő beszéddel rábirja a hollót, hogy hangját hallassa, miközben kiejti szájából a sajtot s a róka nevetve bekapja, itt a furfangos róka a nyertes és a hiu, képzeletű holló vallja a kárt; de máskor meg a ravasz kópé veszt rajta, mint abban a mesében, mikor a róka dicsekedett, hogy ha baj fenyegeti, ő száz módját is tudja a menekülésnek. A cicza, ki előtt dicsekedett, azt felelte, hogy neki csak egy módja van, ha az nem segít, akkor bizony bajba jut. Épen ekkor egy farkas vadászkutya tört reájok. A macska gyorsan fölkapaszkodott egy fára és ott teljes biztonságban volt, míg a róka most a százféle furfang közül egyet sem használhatott s a kutyák széttépték.

De abbahagyva a meséket, a róka a valóságban is annyi ügyességet, okosságot tanusít mind élelme megszerzésében, mind a veszedelem elkerülésében, hogy méltán jutott olyan furfangos, okos állat hírébe. Az igaz, hogy látása, szaglása, hallása rendkívül finom. Pásztorok tudják, hogy tél idején bátran ereszthetik a nyáját a befagyott folyóra, ha rókát láttak a jégen keresztül menni. A róka rendkívül ovatosan lép a jégre és fülét egészen oda tartja a jéghez, mintha azt hallgatná, vajjon a víz zugása keresztül hallatszik-e? Ha nincs megelégedve azzal, a mit hall, visszafordul s bizonyos, hogy a jég nem elég szilárd; ha pedig keresztül megy,

akkor bátran utána lehet menni. Ép olyan ügyes a csapóvas elkerülésében, annyira, hogy nagyon bajos rókát csapóvással megfogni. Akárhogy eltakarjuk is a csapdát, a ravasz róka észreveszi és nem lép beléje, ha még olyan csalogató ételt tetünk is oda; általában gyanakodva kerül el mindent, a mi vasból való. Viszont rendkívül furfangos abban, hogy közelit- sen kiszemelt prédájához és láttak már olyan rókát is, mely a vízben lassan lefelé uszott, úgy, hogy csak a feje látszott ki, de azt is egészen elfödte egy csomó sás, fű, melyet a szájában tartott. Távolabbról azt lehetett hinni, hogy a víz sodor holmi dudvát. Ezt hihették a vizen uszkáló vadkacsák is, mignem a ravasz ellenség egészen közelökbe ért s valamelyikre hirtelen rárontva, zsákmányul ejtette.

Ha a rókát elfogják, sokszor holtan tettei magát és eltűri, hogy üssék, dobálják, a világerért meg nem mozdul; de ha csak egy pillanatnyira is őrizetlenül marad, hirtelen felszökken és elmenekül. Ha verme nyílása elé állítanak csapóvasat, inkább holtra éheznek, hogysem kijöj- jön, a mi világosan bizonyítja, hogy nagyon jól tudja, mi vár reá, ha kilépne verméből. Érdekes példája a róka gondol- kozási képességének az is, a mit egy gazda beszélt el. A gazda egyszer korán reggel az ablakból kitekintve, látta, hogy egy róka járt a baromfi-udvarban s elrabolt egy kövér libát és a kutyák ugatására megriadva, menekül zsákmányával. De rossz irányba indult, a kerítés elé jutott. Neki iramodott, de nem birta keresztül ugrani, mert a szájában tartott nehéz liba akadályozta. Kétszer-háromszor megpró-

bálta, de mindig viszaesett. Ekkor a kerítés mellé ágaskodott és a milyen magasra csak ért, föltette a már élettelen libát két karó közé, aztán újra ugrott, de nem keresztül, hanem megkapaszkodott a kerítés tetején, onnan lehajolt, megkapta zsákmányát és leugrott vele a másik oldalon.

Vadászok és gazda-emberek, kiknek alkalmuk van a rókát megfigyelni, számtalan efféle csinyeit látják és tapasztalják, nem csoda tehát, ha a róka ravaszága közmondásossá vált és még a furfangos, ravaszkodó emberre is azt mondják: »nagy róka.«

Hanem azért minden ravaszága mellett is igen sok róka a bőrével fizet elkövetett csinyeiért. Mindenütt szorgalmasan vadásznak rá s uri vadászoknak kedvencz multságuk rókát kergetni és elfogatni. Ha a gazda, kinek sok tyukját elpusztította a kópé, rátalál a veremre, a hol lakik, kiássa és úgy fogja meg; ha pedig nem sikerül rátalálni a rókalyukra, mérgezett hust is tesznek az utra, a hol járni szokott. Már a mérget nem ismeri meg a furfangos állat, megeszi a csalétket s pár percz alatt fölfordul. Némely országban, különösen Angliában már jóformán egészen kipusztították és csak nagy urak jószágain van még, hol azért tartják, hogy időnkint multságos vadászatokat rendezhessenek.

Róka nemcsak Európában van, hanem Amerikában is és ott is épen olyan ügyes, ravasz, mint nálunk. Az északi hideg tájakon is él egy külön fajta róka, de már erről csak keveset tudunk; valószínű azonban, hogy ez is méltó atyafia a mi furfangos róka kománknak.

NYELV-EDZŐ VERSIKÉK.

R.

FÜRGE gyerek ébred, mikor virrad,
Arcán piros rózsák ezért nyílnak.

*Ki rosz gyerek, mikor reggel
Rászólnak, rázzák: ébredjen.*

*Csirkeborítóra
Ráront ravasz róka,
Síró csirkét sorra
Hordja véres torra.*

K.

*Kényes kakas sarkantyuját kopogatva
kukorikol,
Kényes gyerek későn-korán makacskodik,
sikolt-rikolt.*

*Kút környékét kerüljétek gyerekek!
Kutkáváról két kis béka beesett,
Kilencz napja ázik-fázik kibrekeg:
Kút környékét kerüljétek gyerekek!*

S.

*Síró szárcsa sügja sűrű sásnak:
Borítsd reánk sebtén sötét sátrad,
Éhes sásnak suhog szárnycsapása, —
Pelyhes kis sárcsáim meg ne lássa.*

Cs.

*Mig csak roncsol csármás
Cserebűly cser ágán,
Csendes csiga
Csinosítgat
Kicsi házacskáján.*

G.

*Ingerlésed még megbánod:
Mérges gúnár tipeg, gágog,
Meggzaggatja a nadrágod.*

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XXVII. köt. első számában közölt számtani feladvány megfejtése:

36 lud röpült.

Helyesen fejtették meg: Illés testvérek, Bachrach Fanni és Irma, Schmid Miklós, Sánta Etel és Irénke, Schlesinger Rikárd (csak azért írom ide a nevedet, hogy tudodra adjam, hogy nagyon illetlen dolgot követtél el, mikor olyan kitépott rongyos irkadarabra írtál. Nem egyszer, hanem többször közöltem a figyelmeztetést, hogy az ilyen hanyagságot, illetlenséget azzal fogom büntetni, hogy a levél írójáról nem veszek tudomást; jövőre tehát jobban ügyelj Forgó bácsi intésére, mert különben leveled olvasatlanul a papirkosárba kerül. F. b.), Kókai Margit és Janka, Fischbein Sándor, Endrényi Anna, Szokolovits Iván, Székely Margit és Ákos, Sohay Karola, Lili és József, Rosenfeld Samu, Basch Gyula, Zágler Irén, Gulyás Pista, Bóka Elemér, Jacobovics Leó, Szilágyi Lajos, Ferenczi Károly, Schwarz Berta és Józsi, Felderer Eleonora és Etel, Landauer Artur és Palika, Elsner Aurelia, Kleeberg Ödön és Zoltán, Jakobei Erzsike, Farkas Elza, Ehrlich Janka, Szereba és Jenő, Jenvay Erzsé és Ilka, Gebhardt Mariska.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Mairovicz Helén. Utána néztem a könyvekben s pontosan bejegyezve találtam a Halmi árvák és bölcsőde javára június 13-án érkezett 10 frot, mely összeget már rendeltetésére helyére is juttattam, amiről újabb tudakozódásod folytán újra megnyugtatlak. — Gut Iza és Vilmos. A rajz gyarlósága nem volna baj, de a rejtvények kitalálásában nem igen erőltettétek meg a fejteket. Az »Árpád hatalmas«, »A magyar hatalmas«, »A török hatalmas«-féle rejtvények már nagyon ócskák; a másik pedig hibás; német M-ben levő r betű nem olvasható »német ember«-nek, hanem »német embere«-nek; ennek pedig nincs értelme, ugy-e? — Künstler Malvin. Az említett tárgyakat küldheted, átadom a kis gyűjtőnek. — Fuchs Lajos. A piarista gimnázium igazgatója föltisztelendő Trautwein János, kit társházában, hol az iskola is van, megtalál a levél; a mintagimnázium igazgatója pedig Bartal Antal, kit szintén az intézetben találhatni. Hogy vizsgálataidat olyan jó sikerrel tetted le, örömmel olvastam; majd ha Budapesten folytatod iskoláidat, reményelem, látni is foglak. — Detsinyi Kata. Különbösen sem jutott volna be a névsorba, mert a megfejtés hibás, ép úgy, mint a tiéd. —

K. J. Purkersdorf. Mikor az első sort olvastam, megörültem, hogy roppant szorgalmas vagy; de aztán már nem örültem, olvasván, hogy az irkaírkálásban vagy olyan nagyon szorgalmas. Ez céltalan idővesztegetés. Sokszor megírtam már e rovatban, hogy a »Kis Lap« megírása Forgó bácsi-nak a dolga, a tiétek pedig az, hogy figyelemmel olvassátok. Csak kivételesen közlök dolgozatot egyik-másik kis olvasómtól, a ki ezt, úgy gondolom, kitüntetésnek veszi; te pedig, úgy látom, abban képzelődöl, hogy pénzt kapsz, »mintha már olyan jelentékeny író volnék« írod. Nemcsak jelentékeny, de egyáltalában nem vagy író s akkor fogsz helyesen cselekedni, ha olyanokkal foglalkozol, a mik tanulóhoz valók — Rosenfeld Samu. Vizsgálatod jó sikerét én is örömmel vettem tudomásul. — Wassermann Izidor. Spiegel Hermann nem úgy írta meg a kérdést, mint te, te pedig nem olvastad figyelemmel üzenetemet. Barátod egyszerűen Csokonay jövendöléseiről kérdezősködött s azért tudattam vele, hogy ha a költőt érti, az nem foglalkozott ilyen badarsággal Volt-e ott egy Csokonay Gusztáv nevű diák, a ki jövendöléssel bolondította a hiszékeny embereket, arról nincs tudomásom, mert az efféle oktalanság híre nem terjed messzire; hogy a jövendölések nem érnek semmit, azt minden ember tudja. Debreczenben áll egy Csokonay-szobor, de nem azé a Gusztáv diáké, kinek jövendöléseiről ti beszéltek, hanem a Csokonay Vitéz Mihályé, ki jeles költő volt és Debreczenben is lakott. — Több rendbeli rejtvény, elbeszélés stb., melyeket itt egyenkint elő nem sorolok, egy s más okból nem közölhető.

Jótékonyság.

A bölcsőde javára újabban adakoztak: Özv. Gold Morné 1 frt., Özv. Kempner Józsefné 60 kr., Ovenden Albertné 40 kr., Mangerné 20 kr., Manger Siska, Anna, Imre 20 kr., Ghyezy Elemér, Zottán, Gyula 60 kr., Botka Béla és Géza 40 kr., Brokés Jóska 20 kr., Fittler Mari és Vilma 40 kr. (Összesen 4 frot.) — A már eddig kimutatott 322 frot 5 krral együtt 326 frot 5 kr.

*

Halmi Ferencz árvái javára: Bleuer Jenő 1 frt., Nuszer Mariska 50 kr.

Ezen összeg ki van mutatva a »Nemzet« című politikai napilapban.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!

Forgó bácsit.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, Barátok-tere 3-ik sz., Athenaeum-épület. Budapest, 1884. Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.